

**Padasjoki
Mylly-Mäkelä
ranta-asemakaavan
muinaisjäännösinventointi
ja
Haukiniemen
kivikautisen asuinpaikan rajaus
2015**

**Timo Jussila
Timo Sepänmaa
Teemu Tiainen**

Tilaaja: Karttaako Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Yleiskartat	3
Inventointi	4
Muinaisjännökset	5
1 PADASJOKI HAUKINIEMI A	5
2 PADASJOKI HAUKINIEMI 2.....	9

Kansikuva: Haukiniemen kivikautisen asuinpaikan maastoa niemen kärjessä.

Perustiedot

Alue: Padasjoki, Mylly-Mäkelän ranta-asemakaavan alue (kiinteistö 576-406-2-18) ja sen sisällä Haukiniemen kivikautisen asuinpaikan (1000000942) raja. Paikka sijaitsee Padasjoen keskustasta 10 km luoteeseen, Myllyjärven itärannalla.

Tarkoitus: Selvittää sijaitseeko kaavan alueella kiinteitä muinaisjännöksiä tai muita maankäyttöön vaikuttavia kulttuurihistoriallisia jännöksiä, sekä selvittää alueen länsipäässä sijaitsevan Haukiniemi muinaisjännöksen raja.

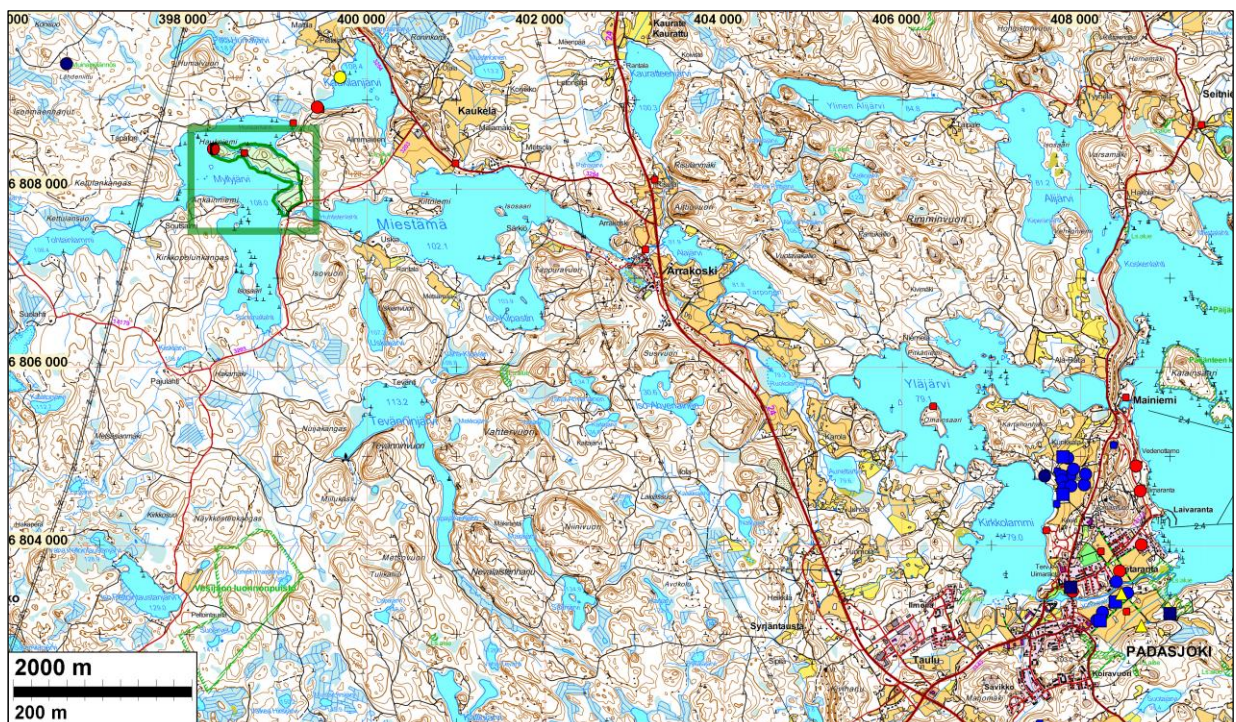
Työaika: Maastotyö 17.6.2015

Tilaja: Karttaako Oy

Tekijät: Mikroliitti Oy, Timo Jussila, Timo Sepänmaa ja Teemu Tiainen

Aiemmat tutkim: Timo Sepänmaa, inventointi 2003.

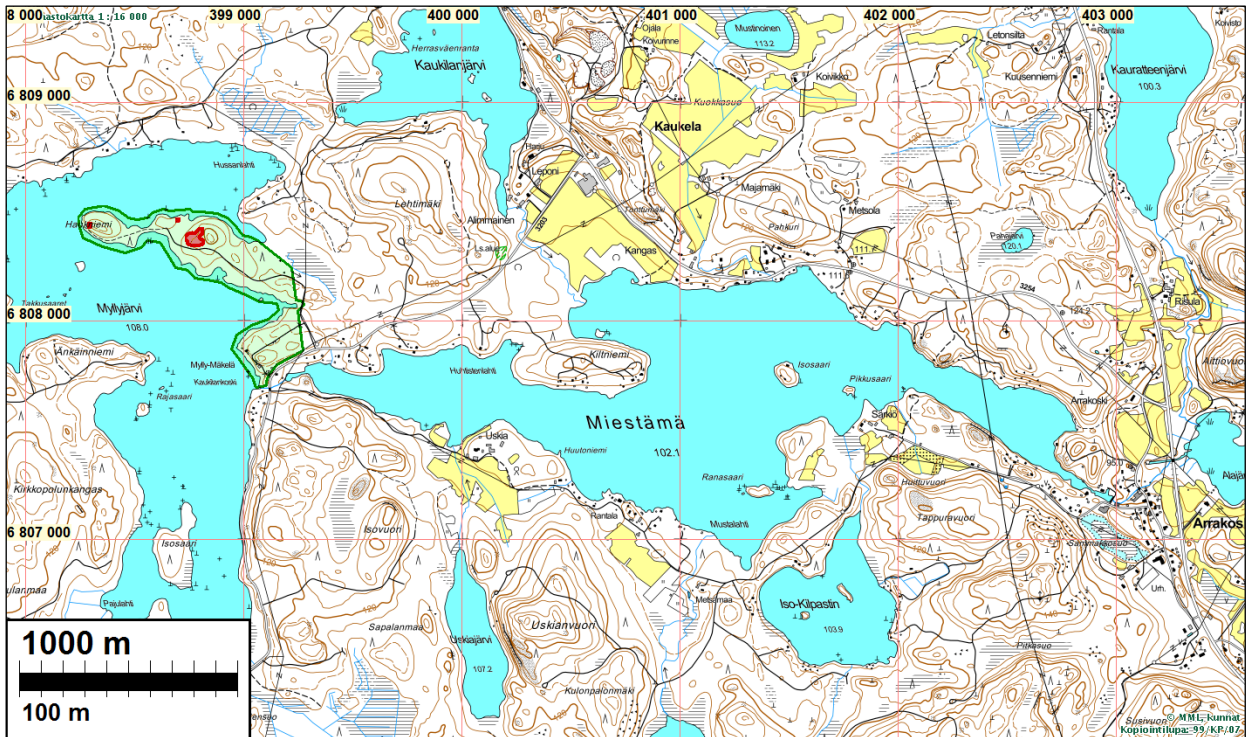
Tulokset: Kiinteistön luoteisosan niemen kärjessä sijaitseva Haukiniemen kivikautinen asuinpaikka rajattiin ja todettiin suppea-alaiseksi. Kiinteistön muu alue inventoitiin silmänvaraisesti. Luoteisosassa, Haukiniemen tyvessä havaittiin viljelyröykkiöalue jossa myös naurishautoja. Röykkiöalue todettiin muinaisjännökseksi.

Tutkimusalue vihreällä vihreän suorakaiteen sisällä. Seudun muinaisjännökset eri symbolein.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa (Euref). Maastokartat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta kesäkuussa v. 2015 ellei toisin mainittu. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat digitaalisia. Valokuvat ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Yleiskartat

Tutkittu kaava-alue vihreällä. Muinaisjäännösalueet punaisella ja raportin kohdenumerot.

Inventointi

Padasjoen kunta on aikeissa ryhtyä kaavoittamaan omistamaansa Mylly-Mäkelän tilaa (576-406-2-18). Kaavakonsultti Karttaako Oy tilasi alueen arkeologisen inventoinnin ja alueen luoteiskärjessä sijaitsevan Haukiniemen muinaisjäännöksen rajauksen Mikroliitti Oy:ltä. Museovirasto antoi tutkimusluvan Haukiniemen koekuopitukseen 11.5.2015 (MV/33/05.04.01.02/2015). Inventoinnin maastotyön tekivät Timo Jussila, Timo Sepänmaa ja Teemu Tiainen 17.6.2015, työn kannalta erinomaisissa olosuhteissa.

Alue sijaitsee Myllyjärven itärannalla ja sen luoteisosassa on länteen pistävä pitkä niemi, Haukiniemi. Myllyjärvi on osa Vesijaosta Päijänteeseen laskevaa vesireittiä. Alueen maasto on kivikkoista hiekkamoreenia. Haukiniemen kärjen alueella on vähäkivisempää maastoa. Kasvillisuus on pääosin kuusivaltaista sekametsää, aivan Haukiniemen kärjessä mäntyvaltaista. Osa alueesta on vanhaa hakkuaukeaa. Alueen eteläosassa on karavaanialue, muutoin alue on rakentamatonta.

Haukiniemen kärjessä on v. 2003 löytynyt (oletettavasti) kivikautinen asuinpaikka (mjrek 1000000942). Asuinpaikka on todettu yhdestä koekuopasta saatujen kvartsi-iskosten ja pala-teen luun perusteella. Paikkaa ei oltu tarkemmin rajattu. Haukiniemestä n. 1,1 km koilliseen, Kaukelanjärven länsipäässä on myös kivikautinen asuinpaikka. Haukiniemen kärjen itäpuolelta, kärjen tyven etelärannalta on v. 2003 löytynyt koekuopasta yksi kvartsi-iskos.

Vanhan karttamateriaalin perusteella alueella ei ole ollut historiallisella ajalla asutusta. Suomen tiekartastossa v. 1790 on Myllyjärven luoteispään etelärannalle merkitty torppa – sitä ei ole enää myöhemmissä kartoissa. Vuoden 1833 kihlakunnan kartassa ja v. 1842 pitäjänkartassa alue on asumaton, kuten edelleen v. 1965 peruskartalla. Alueen eteläpuolella, kosken äärellä ja tien varrella on tuolloin taloja. Lähin vanha kylä on Kaukela, alueesta 1,2 km itä-koilliseen. 1800-luvun loppupuoliskolla ilmaantuu Myllyjärven länsipuolelle Tapattoman talo.

Haukiniemen kärjen alueella tehtiin nyt koekuopitus v. 2003 löytöpaikan ympärillä (Sepänmaa 2003 kohde nro 123). Kyseinen löytökoekuoppa paikannettiin sen tekijän Timo Sepänmaan muistelun perusteella parin metrin tarkkuudella. Sen ympärille ja muualle niemen alueelle tehtiin koekuoppia. Asuinpaikka rajattiin sitten topografian perusteella – koekuopista ei tullut mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Tarkempi selostus työstä on kohdekuvauksen yhteydessä.

Muu kaava-alue inventoitiin ”tavallisen” kaava-alueinventoinnin menetelmin. Alueella kuljettiin kävellen ja tehtiin silmänvaraisia havainnointia ja ranta alueilla myös satunnaisesti koekuoppia, kohdilla mitkä ajateltiin mahdollisiksi esihistorialliselle asuinpaikalle. Alueen rannat ovat kivikkoisia ja paikoin soisia – mitään hyviä esihist. asuinpaikkamaastoja ei tavattu. Haukiniemen itäpuolen tyven etelärannalta, paikalle tulevan tien pään ja rannan väliltä löytyi v. 2003 koekuopasta kvartsi-iskos (v. 2003 kohde nro 369). Tuolloin inventoija (Sepänmaa) teki paikalle useita koekuoppia saamatta muita havaintoja. Nyt alueelle tehtiin myös satunnaisia koekuoppia, saamatta havaintoja esihistoriasta. Kvartsi-iskos jää irtolöydöksi.

Haukiniemen tyven keskiosassa havaittiin n. 80 x 60 m alueella useita pieniä kiviraunioita ja alueen liepeillä pitkänomaisia kuoppajäänteitä jotka tulkittiin naurishaudoiksi. Alueella on kasettu ja ylläpidetty sen päälle naurishalmetta. Mitään kiinteän asutuksen merkkejä ei havaittu. raunioalue luokiteltiin muinaisjäännökseksi. Sen tarkempi selostus on kohdekuvauksessa.

17.8.2015

Timo Jussila

Muinaisjäännökset

1 PADASJOKI HAUKNIEMI A

Mjtunnus: 1000000942

Rauh.lk: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: kivikautinen

Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6808 437 E: 398 291 Z: 115 (keskipisteen koordinaatit mitattu v. 2015)
P: 6811 294 I: 3398 420

Tutkijat: Jussila & al 2015 kartoitus, Sepänmaa Timo 2003 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee kirkosta 10,8 km luoteeseen.

Huomiot: Löydöt v. 2003: KM 33958:1-2, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta.

Sepänmaa 2003:

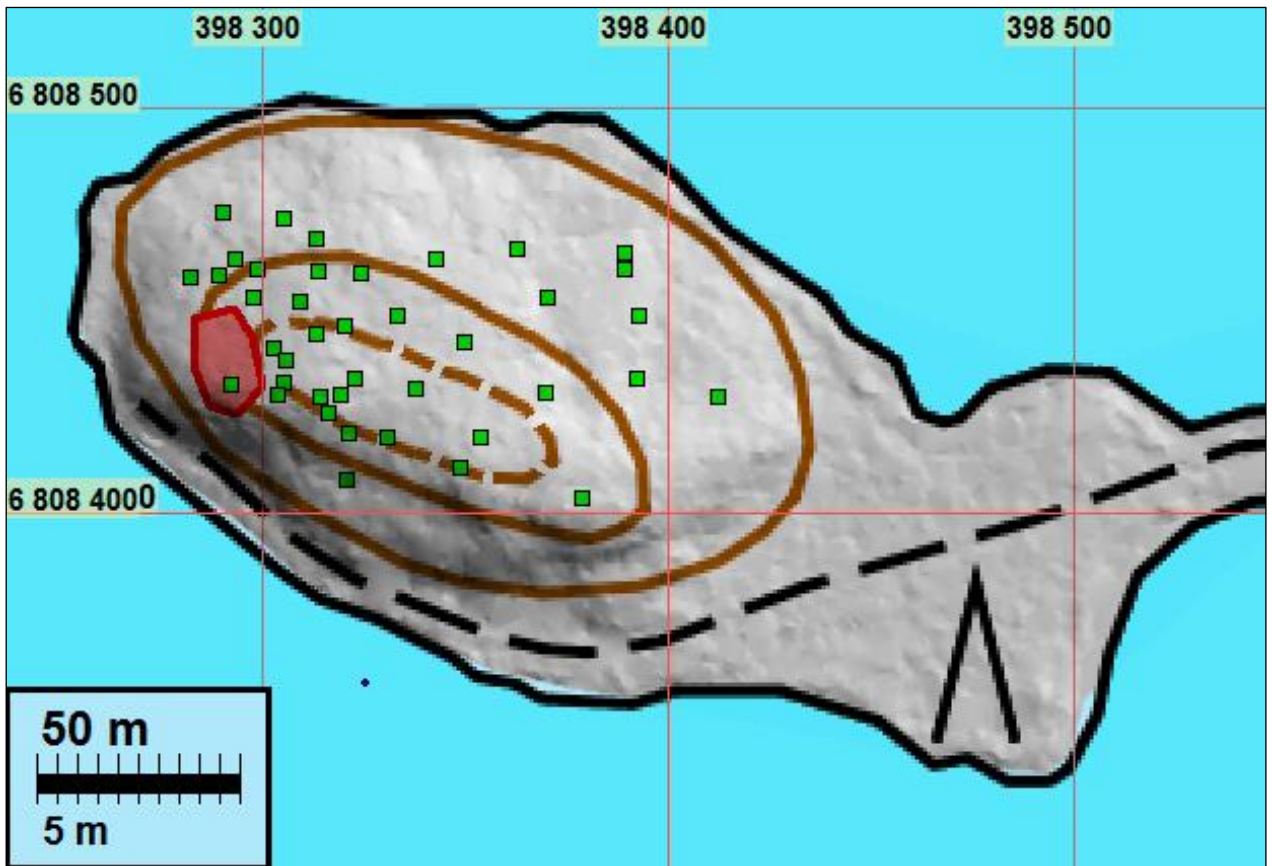
Paikka löytyi inventoinnin yhteydessä toukokuussa 2003. Koordinaattien osoittamalle kohdalle (N 6808453 E 398271, noin +/-10 m tarkkuudella) tehtiin kaksi koekuoppaa n. 1 m:n välein. Molemmista tuli löytöjä ja molemmissa oli havaittavissa noensekaista kulttuurikerrosta n. 5-20 cm:n syvyydellä. Alue on mäntykangasta. Maaperä on soraa.

Jussila & al 2015:

Sepänmaan v. 2003 tekemien koekuoppien kohdat (jotka n. parin metrin etäisyydellä toisistaan) paikannettiin muutaman metrin tarkkuudella Sepänmaan muistikuvien perusteella. Ne sijaitsevat niemen lakitasanteen länsikärjessä, jyrkästi etelään laskevan rinteeseen. Kohdalla tasanne laskee jo loivasti länteen ja luoteeseen. Koekuopasta itään maaperä vaihtuu kivikkoisemmaksi. Pohjoiskoillisessa maaperä on vähemmän kivikkoista ja loivasti laskevaa. Lakialue on siis kivikkoa mutta loiva länsirinne (rinteen yläosassa) on vähäkivisempää. Niemen kärjen pohjoisranta ja itäosa on hyvin kivikkoista.

Löytöpaikkakoekuopan ympärille, idässä 10 m etäisyydelle ja pohjoisessa 20 m etäisyydelle, tehtiin koekuoppia tiheästi ja edelleen kauemmaksi löytökoekuopasta harvemmillä välillä. Koekuopat olivat kooltaan lapion terän kokoisia n. 30-35 x 30-35 cm. Jotkut kuopat, varsinkin niemen itäosassa, jäivät pintamaaperän kivikkoisuuden takia pieniksi 10-20 cm kokoisiksi. Kuopat kaivettiin maannoksen C-kerrokseen, ns. "puhtaaseen pohjamaahan". Kuoppien sijainti mitattiin VRS-palveluun kytketyllä GNSS RTK vastaanottimella (ulkoinen tarkkuus alle 30 cm). Kuoppia kaivettiin kaikkiaan 48 kpl. Lisäksi havainnoitiin muutaman melko tuoreen tuulenkaadon maa-aines.

Koekuopissa ja tuulenkaadoissa ei missään havaittu mitään merkkejä esihistoriasta. Maannos koekuopissa oli normaali ja alueella tavanomainen. Asuinpaikka rajattiin lopulta topografian perusteella koekuopitetun alueen ulkopuolelle, v. 2003 löytöpaikan ympärille. Topografinen peruste oli vähäkivisempi ja tasainen maasto. Paikalla on siten pienialainen esihistoriallinen asuin- tai leiripaikka, joka kapeine suoja-alueineen on laajuudeltaan n. 17 x 25 m.

Muinaisjännösrajaus punaisella. koekuopat vihreä neliö.

Haukiniemen kivik. asuinpaikan itäpuolelta länteen.

Asuinpaikan itärajan tuntumasta länteen. Vuoden 2003 löytöpaikka noin keskellä olevan henkilön (Tiainen) kohdilla.

Asuinpaikkaa niemen kärjessä, sen kaakkoislaitamilta länteen ja luoteeseen. V. 2003 löydöt noin kuvassa näkyvän keltakahvaisen lapion tienoilta.

Niemen etelärinnettä itään. asuinpaikka kauempana laen kärjessä.

Asuinpaikan pohjoispuolelta alarinteestä etelä-kaakkoon.

Niemen laen itäosaa, pohjoiseen

Haukiniemen kärjen pohjoisranta.

2 PADASJOKI HAUKINIEMI 2

Mjtunnus:

Rauh.lk: kiinteä muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Laji: maatalous: röykkiö

Koordin: N: 6808 375 E: 398 772 Z: 115.

P: 6811 232 I: 3398 901

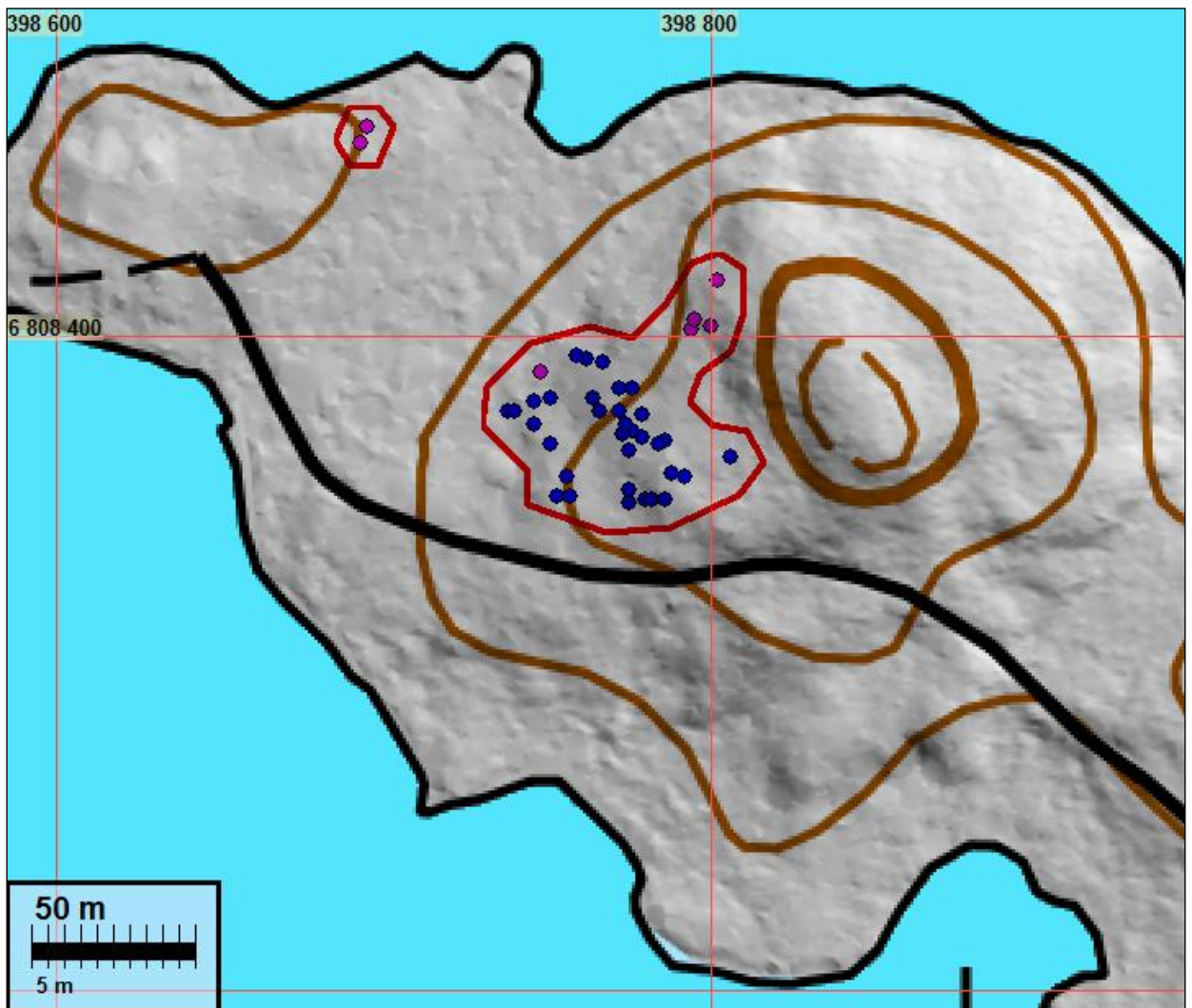
Tutkijat: Jussila & al 2015 kartoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Padasjoen kirkosta 10,7 km luoteeseen, Myllyjärven itärannan Haukiniemen tyven alueella.

Huomiot: Haukiniemen keskiosan alueella, Mäennyppylän länsipuolella ja niemen kärkeen menevän tien pohjoispuolella on loivassa rinteessä ja rinteiden juurella 33 pientä kiviröykkiötä n. 70 x 60 m laajuisella alalla. Röykkiöt ovat kooltaan 1 x 1 - 1,5 x 1,5 m ja 0,5-0,7 m korkeita. Jotkut kivirauniot on kasattu suuremman maakiven ympärille ja päälle. Röykkiöiden koillispuolella (N 6808407 E 398799) on rinteessä neljä vajaa 2 m pitkä ja vajaan metrin levyistä kuoppaa, jotka tulkittiin naurishautoiksi tai säilytyskuopiksi. Röykkiöalueen luoteisreunalla on myös yksi naurishauta (N 6808389 E 398748). Kauempana luoteessa, lähellä rantaa on kaksi hyvin säilynyttä sammalpeitteistä naurishautaa (N 6808459 E 398693).

Mitään asutuksen merkkejä ei alueella havaittu (kuten rakennuksen perustoja ja kiukaita). Vanhojen yleiskarttojen (v. 1790, 1833) ja v. 1842 pitäjänkartan perusteella alueella ei ole ollut asutusta. Lähin vanha kylä (talot), Kaukela, sijaitsee 1,2 km koilliseen. Noin 1.3 km lounaaseen on 1790 kartan mukaan ollut torppa - sitä ei ole myöhemmissä kartoissa. 1800-luvun puolen välin jälkeen ilmaantuu 1,1 km länteen yksittäistalo (Tapaton).

Paikalla on ollut kauempana asutuksesta sijainnut pienehkö (useampivuotinen oletettavasti) kaski- ja naurishalme. Sen ikä ei ole tiedossa. Tekotavasta päätellen se on todennäköisesti 100 vuotta vanhempi ja siten muinaisjäänös.

Röykkiöt sininen pallo, naurishaudat sinipunainen pallo. Muinaisjäänösrajaus punaisella.

Viljelyröykkiö

maakiven päälle kasattuja röykkiöitä

Sammalpeitteinen röykkiö

Naurishautoja (kuvassa erottu kaksi) alueen koillisnurkassa.

Naurishaudat kauempana luoteessa

